

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

NEDİR?

Özel öğrenme güçlüğü gözle görülmeyen bir özel gereksinim alanı olarak ifade edilmektedir. Dolayısıyla dıştan bakıldığında çocukta her şey normal görünmesine rağmen çocuk, öğrenmede ciddi sorunlar yaşamaktadır.

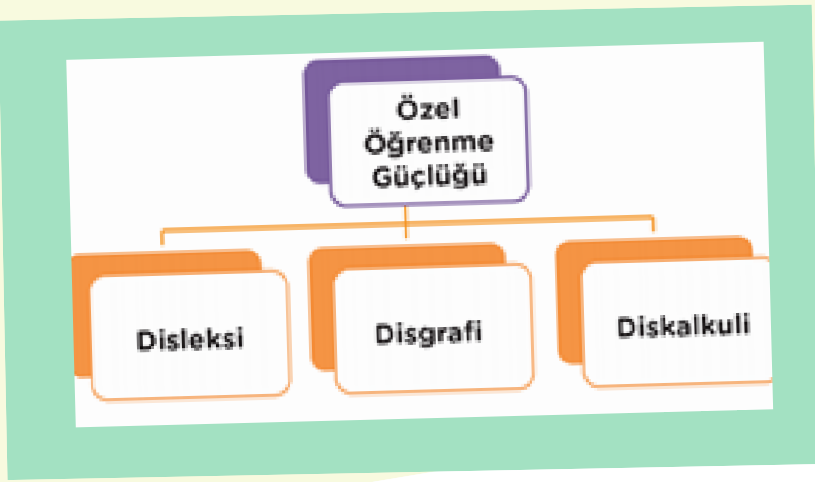

Özel öğrenme güçlüğü genel olarak normal ya da normalüstü zekâ seviyesine sahip olunmasına rağmen akademik alanlarda ciddi problemler yaşanması şeklinde tanımlanmaktadır. Özel öğrenme güçlüğü olan çocuklara zekâ testleri uygulandığında genellikle zekâ seviyeleri normal sınırlar içinde çıkmaktadır.

Bazı durumlarda bu çocuklar normalin üstünde zekâ puanına sahip olup özel yetenekli bile olabilmektedir. Zekâ seviyesine uygun akademik başarı sergileyemedikleri için özel öğrenme güçlüğü olan çocuklar ebeveynlerin ve öğretmenlerin dikkatini çekmektedir. Özel öğrenme güçlüğü olan çocuklar öğretmenler ve ebeveynler tarafından genellikle 'zeki ama çalışmıyor' olarak tanımlanmaktadır.

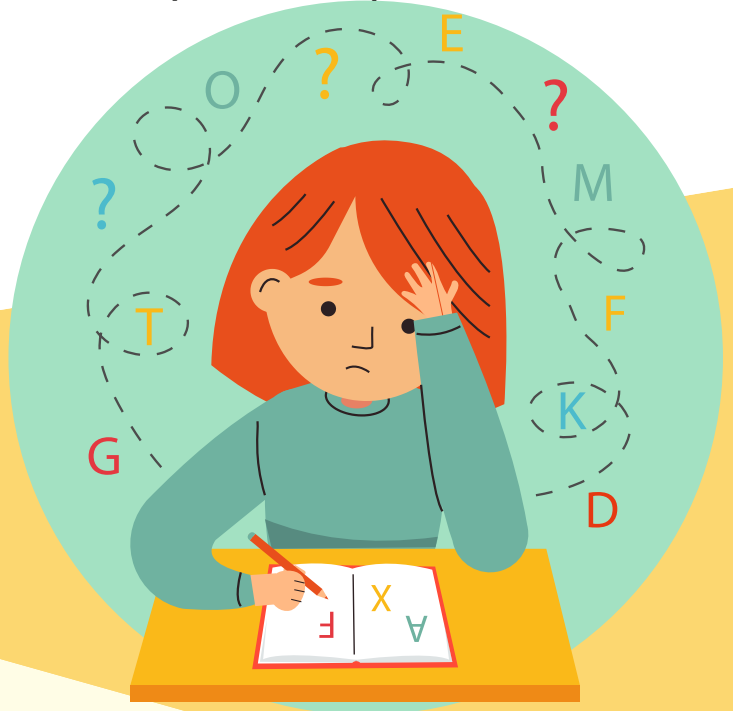

Özel öğrenme güçlüğü genellikle üç akademik alanda kendisini göstermektedir: Okuma, yazma ve matematik. Dolayısıyla özel öğrenme güçlüğü türüne göre üç grupta sınıflandırılmaktadır.

- Özel öğrenme güçlüğü altında Disleksi kavramı okuma güçlüğü yaşayan çocukları ifade eder.
- Disgrafi kavramı da yazma güçlüğü yaşayan çocukları ifade eder.
- Diskalkuli kavramı matematik güçlüğü yaşayan çocukları ifade eder.

Özel öğrenme güçlüğü olan çocuklarda sadece tek bir özel öğrenme güçlüğü türü görülebilirken birden fazla tür de aynı anda görülebilir.

Özel öğrenme güçlüğü olan çocuklar normal ya da normalüstü zekâ seviyesine sahiptir.

NEDENLERİ NELERDİR?

Özel öğrenme güçlüğü'nün nedenleri ebeveynlerin ve öğretmenlerin merak ettikleri konuların başında gelmektedir. Yapılan araştırmalar özel öğrenme güçlüğü'nün nedenlerinin kesin olarak belirlenemeyeceğini ortaya koymuştur. Fakat araştırmalar çeşitli muhtemel nedenleri belirtmektedir. Bu nedenler;

- Kalıtım
- Biyokimyasal Anormallikler
- Doğum Anında Oluşabilecek Olumsuz Durumlar
- Sağlığa Zararlı Madde Kullanımı
- Çevresel Etmenler
- Beslenme Yetersizliği
- Nörolojik Kaynaklı Problemler

ÖZELLİKLERİ NELERDİR?

Özel öğrenme güçlüğü olan çocuklar birbirlerinden çok farklı özellikler sergilemektedir. Çok farklı özellik sergilemelerinin nedenlerinden biri çeşitli alanlarda farklı güçlükler yaşamalarıdır. Özel öğrenme güçlüğü olan bir çocuk ciddi okuma problemleri yaşarken bir diğer özel öğrenme güçlüğü olan çocuk okuma konusunda başarılı olup sadece yazılı anlatım konusunda zorluk yaşayabilmektedir. Bazı öğrenciler yaşadıkları öğrenme sorunlarına yönelik kendi başa çıkma yöntemlerini geliştirerek özel öğrenme güçlüğü özelliklerini çok düşük seviyede sergileyebilmektedir. Fakat bazı çocuklar ise basit akademik etkinliklerde bile sürekli zorluk yaşamakta ve yaşanan bu güçlükler yaşam boyu sürebilmektedir. Ayrıca özel öğrenme güçlüğü olan çocukların kendilerine özgü herhangi ortak bir fiziksel özelliği yoktur. Tüm bu nedenlerle tüm özel öğrenme güçlüğü olan çocuklar için ortak özelliklerden bahsetmek çok zordur. Fakat çoğu özel öğrenme güçlüğü olan çocuk en az bir alanda akademik güçlük yaşama, dil ve konuşma problemleri sergileme ve dikkat eksikliği ile hiperaktivite bozukluğu yaşama gibi çeşitli genel özellikler sergileyebilmektedir.

İLKOKULUN İLK 2 YILINDA SIKÇA RASTLANAN BELİRTİLER

- *Anasınıfını bitirdiği halde ev telefonunu ezberleyemez.
- *Çabalmasına rağmen çocuk şarkılarını v.b. ezberleyip tekrarlayamaz.
- *Öyküleri dinlerken dikkatini toplama ve kavramada güçlük çeker.
- *Öykünün ayrıntılarını hatırlamada zorlanır.
- *Birinci sınıfa başladıktan sonra sesleri öğrenmekte, sayı ve harfleri yazmakta zorlanır.
- *Duygusal açıdan çabuk kırılır, çabuk sinirlenir, okula gitmek istemeyebilir.

- *Öğretmeni ya da anne-babasından sürekli yardım ister.
- *Sınıfta davranış problemleri vardır, dikkat çekici hareketlerde bulunur.
- *Bir gün öğrendiğini ertesi gün unuttur. Öğrendiklerinin kalıcılığı yoktur, teste ya da sınavlarda başarısız olur.
- *İkinci sınıfta basit toplamaları yapmada zorlanır.
- *Çarpım tablosunu her gece tekrar ettiğiniz halde ezberleyemez.
- * Benlik saygısı düşüktür.
- *Ev ödevlerini bitiremez.

DİSLEKSİ OLAN ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ

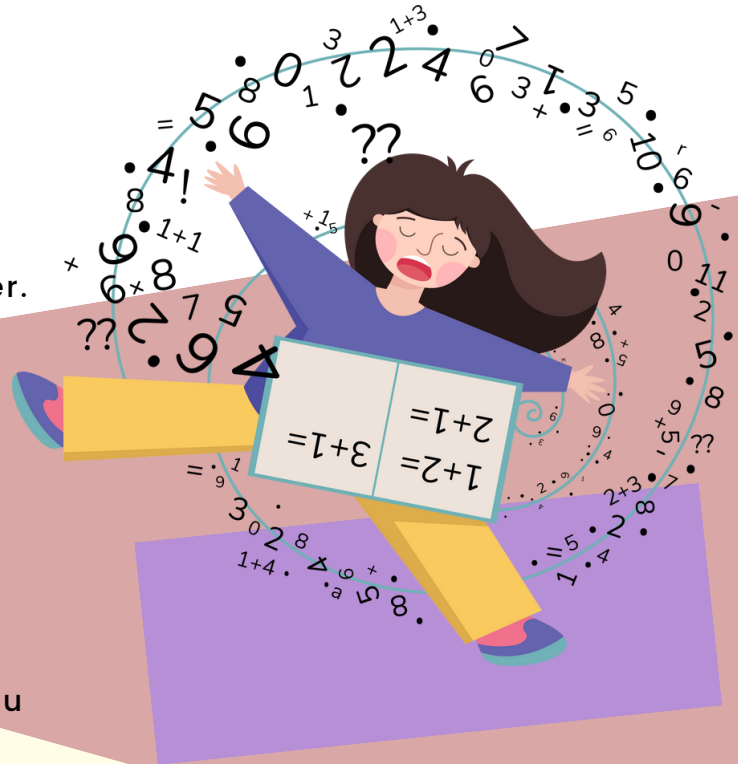
- * Okuma yavaştır, akıcı değildir. Harf harf okur ya da hiç okuyamaz.
- *Bilmediği, uzun kelimeleri okurken duraklar. Yakın kelimeleri ayıramaz. *P, b, d, g, h, y, s, z, u gibi harfleri yazarken karıştırır.
- *Yazarken bazı harfleri unuttur, bazılarını ekler. Karalama, harfleri yanlış dizme hataları olur.
- *Ayna hali yazabilirler. Talip= q il AT *Kelimeleri kısaltarak okur, atlar, değiştirir ya da tahmin eder.
- *Yüksek sesle okurken anlamı ifade eden ritim tını ve tonlamaları bozuktur.
- *Okuduklarından anlam çıkartmakta zorlanır .
- *Kalem tutması bozuktur, çabuk yorulur .
- *Bir satırı takip edemez, karıştırır.
- *Satır başına geçerken zorlanır.

DİSGRAFI OLAN ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ

- *Kelime, cümle oluşturup yazıya dökmekte sorun yaşarlar.
- *El yazısı yaşitlarına oranla okunaksız ve yavaştır.
- *Bazı harf ve sayıları ters yazarlar karıştırırlar. (b - d ; d - t ; m - n ; g - y ; f - v ; b - p ; g - k ; c - ç ; 2 - 5 ; 6 - 9 ; 12 - 21)
- *Bazı harf ve heceleri atarlar, ters yazarlar (ev - ve)
- *Harf, hece ve eklere dikkat etmezler.

DİSKALKULİ OLAN ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ

- *İşlem yapmakta zorlanırlar ve yavaştırılır.
- *Sayıları bozuk yazar, sıklıkla yer değiştirirler. (ters dönmüş ya da baş aşağı)
- *Sayıları eksik ya da fazla yazarlar.
- *Geometrik ilişkileri kavramada zorlanırlar.
- *Aritmetik sembolleri tanımada zorlanırlar.
- *Çok basamaklı sayıları okuma ve yazmada zorlanırlar.
- *İşlemleri yanlış sıra ile yaparlar.
- *Çarpma bölme gibi işlemlerde sayıları alt alta yazmakta zorlanırlar. *Çarpım tablosunu ezberlemekte zorlanırlar.
- *Problem çözerken bağlantıları kurmakta zorlanırlar.

EĞİTİM ÖĞRETİM SÜREÇLERİ

Ülkemizde tüm özel öğrenme güçlüğü olan çocuklar kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları kapsamında genel eğitim okullarında eğitimlerine devam etmektedir. Özel öğrenme güçlüğü olan çocuklar, okulda okuma, yazma, matematik becerilerinin yanı sıra dinleme, konuşma ve düşünme becerilerinde de sorun yaşamaktadır. Bu çocuklar, etkili öğretim ve doğru müdahale ile okulda başarıyı yakalayabilmektedir. Beyin temelli öğrenme kapsamında beyin için uygun sınıf ortamı yaratmak amacıyla 10 strateji belirlenmiştir.

1. Güvenli ve rahat bir ortam sağlayın:

Beyin seçici olarak ses, ışık ve diğer uyaranlara odaklanabilir ve kendini güvende hissetmeyebilir. Okuma güçlüğü olan çocuklar öğrenme ortamlarındaki tehlikeden veya sınıftaki duygusal tehditlerden uzak olmalıdır. Güvenli olmayan sınıflar ve duygusal tehditler öğrenmeyi engelleyebilir.

2. Rahat eşyalar/mobilyalar sağlayın:

Öğrenme güçlüğü olan çocuklara yönelik evde kullanılan bazı eşyalar sınıfa getirilebilir ve okuma alanları oluşturulabilir. Bu ortamda masa okuma lambaları da kullanılabilir.

3. Su ve meyve bulundurun:

Su içmek ve bir miktar meyve tüketmek beynin öğrenmesini desteklemektedir. Özellikle su ve kurutulmuş meyve sınıf ortamında çocuklara sağlanmalıdır.

4. Çocuklardan daha sık tepkiler bekleyin:

Öğrenme güçlüğü olan çocuklar ne kadar çok alıştırmaya yaparsa ve bir çeşit ürün ortaya koyarsa daha motive olabiliyorlar.

5. Öğretime bedensel hareketleri de bütünleştirin:

Beyin harekete dayalı bilgiyi hafızada daha fazla tutmaktadır. Öğretmenler uygun olan her durumda öğretimsel etkinliklerine harekete dayalı etkinlikler de eklemelidir.

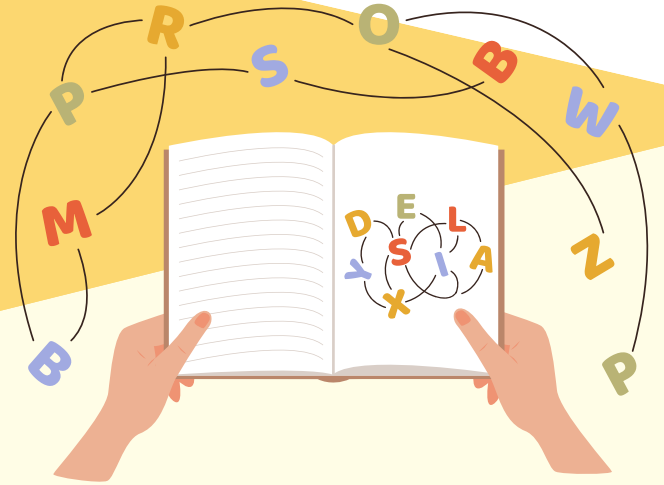
EĞİTİM ÖĞRETİM SÜREÇLERİ

6. Görsel yeniliklere vurgu yapın:

Öğretmenler okuma sürecinde kullanılacak etkinliklerde ve alıştırmalarda renk eklemeleri, boyut ve şekil değişiklikleri yapmalıdırlar. Çocuk gerçekleştirilen bu değişikliğin neden yapıldığı konusunda bilgilendirilmelidir.

7. Öğrenmede yenilikleri artırmak amacıyla şarkı, müzik ve kafiyeler kullanılmalıdır:

Müzik ve şarkı gibi etkinlikler öğrenilen bilginin hafızada daha kalıcı olmasına yardımcı olmaktadır.

8. Bekleme sürenizi artırın:

Zekâ seviyesinden bağımsız olarak her beyin bilgiyi farklı hızda işlemektedir. Normal sınıflarda çocuklara soru sorulduğunda cevap için 2-3 saniye beklenmektedir. Öğrenme güçlüğü olan çocuklar için bu süre 7-10 saniyeye kadar çıkarılabilir.

9. Çocukların seçeneklerini artırın:

Okuma ile ilgili yapılacak etkinlik ve alıştırmalarda çocuklara seçenekler sunmak öğrencilerin motivasyonunu ve katılımını artırabilmektedir.

10. Çocukları diğer çocukların öğrenmelerine destek olmak amacıyla kullanınız:

Çocuklar ikili gruplar hâlinde birlikte çalışmalar gerçekleştirebilirler. Ayrıca tüm sınıf olarak akran destekli uygulamalar gerçekleştirilebilir.